

Discussienota Aanpassing Aardkundig monument

december 2018

Aanleiding

Tijdens de vergadering van de Provinciale Staten op 9 juli jl. is een discussie gevoerd over het rechtleggen van de toerit van de fietstunnel onder de N525 bij Laren. Bij de aanleg in 2010 was het niet direct mogelijk was een normale toerit te creëren vanwege gebruik in erfpacht van het naastliggende terrein door de manège en is er als tijdelijke maatregel een toerit met een haakse bocht is aangelegd. Aanpassing van de toerit is volgens het college van GS inmiddels niet meer mogelijk omdat dit een aantasting zou betekenen van het aardkundig monument. Het aardkundig monument is aangewezen na aanleg van de tunnel en omvat de tijdelijke toerit.

De huidige toerit voldoet echter niet. Volgens de CROW-normen mogen geen haakse bochten met zo'n kleine boogstraal aangelegd worden wanneer het zicht beperkt is. Er zijn bovendien verschillende ernstige ongelukken zijn gebeurd. De snelheidsbeperkende maatregelen die daarna zijn genomen reduceren de praktische bruikbaarheid van de tunnel. Daarmee komt de investering van provinciale gelden in 2010 niet tot zijn recht. Daarnaast wordt er in de regio en bij omwonenden veel waarde gehecht aan voltooiing van dit project door nakoming van de eerdere toezeggingen.

Technische en juridische mogelijkheden van rechtleggen toerit

Ter voorbereiding op deze discussienota is door de ChristenUnie-SGP en de PvdA via een verzoek om ambtelijke bijstand de achtergrond van deze situatie verder uitgevraagd. De volledige vragen en antwoorden treft u aan in de bijlage.

Uit de antwoorden zijn een aantal zaken duidelijk geworden:

- in 2013 heeft de provincie Noord-Holland naar aanleiding van een evaluatie van de ongevallen in de fietstunnel aangegeven bereid te zijn het rechtdoor trekken van de noordelijke toerit conform het oorspronkelijke ontwerp verder voor te bereiden en te realiseren;
- het gebied dat noodzakelijk is voor het strekken van het fietspad is door het GNR in 2017 vrijgemaakt van erfpachtrecht;
- de provincie heeft in 2017 (in samenwerking met de gemeente Laren, de manège en het Goois Natuurreservaat) een onderzoek laten uitvoeren door RoyalHaskoningDHV naar de gevolgen van het strekken op natuur, verkeer, aardkundige monumenten, ruimtegebruik, bedrijfsvoering manège en investeringskosten;
 - het onderzoek onderschrijft in klare taal dat tunnel in de huidige situatie niet goed bruikbaar is;
 - uit het onderzoek is een voorkeursvariant voor rechttrekking gekomen waarvan de kosten op € 95.000 worden geraamd;

- binnen het IBP is een bedrag van € 200.000 gereserveerd voor het strekken van het toeleidende fietspad.

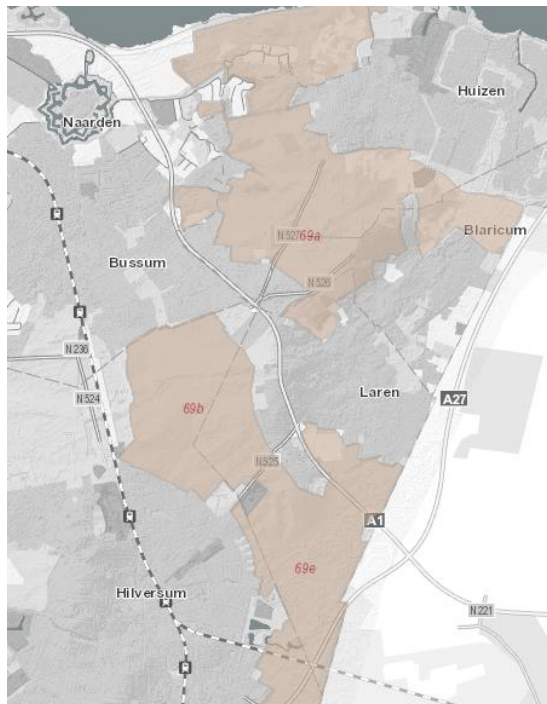
Zoals reeds bekend heeft GS op 19 juni 2018 besloten de toerit niet meer recht te trekken. Rechtttrekking vereist namelijk aantasting van het aardkundig monument. Met de geplande aanleg van een LARGAS (LANGzaam Rijden GAat Sneller)-verkeersplein bovengronds wordt een goed en verkeersveilig alternatief voor de overstekende fietsers gecreëerd. Daarmee is er geen zwaarwegend maatschappelijk belang om het aardkundig monument aan te tasten.

Aardkundige monumenten

Volgens de PMV¹ is het verboden handelingen te verrichten die het aardkundig monument kunnen aantasten. Er zijn een aantal uitzonderingen gesteld, zoals particuliere tuinaanleg op een bebouwd perceel, onderhoud en revisie aan bestaande boven- en ondergrondse infrastructuur, en agrarische activiteiten op agrarische percelen. Voor overige aantastingen kan een ontheffing worden verleend, mits de aantasting “minimaal” is (tot maximaal 1 meter onder het maaiveld) of er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang (naar oordeel van GS). Volgens het beoordelingskader geldt dat onder meer bij aangelegenheden van nationale veiligheid of nationale en regionale infrastructuur, waarbij uit onderzoek is gebleken dat er geen alternatieve locaties of tracés buiten het aardkundig monument voorhanden zijn.

Gooise stuwwal als aardkundig monument

Grote delen van het stuwwallengebieden van het Gooi zijn aangewezen als aardkundig monument. Op de kaart is te zien dat dichtbebouwde delen van het Gooi merendeels niet zijn aangewezen. Ook de N525 en een strook van zo’n 10 meter naast de weg zijn niet aangewezen als monument. Er zijn geen bijzondere aardkundige situaties bekend rond de specifieke locatie van de tunnel.

Figuur 1. Aardkundige monumenten in het Gooi

Figuur 2. Aardkundig monument rondom de N525

¹ https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Duurzaamheid_Milieu/Provinciale_Milieuverordening

Mogelijke opties

Wij denken mede op basis van de verkregen informatie dat een dure fietstunnel niet afgemaakt kan worden vanwege ons beleid ter bescherming van aardkundige monumenten een ongewenst en onvoorzien effect is. Het is veroorzaakt doordat het aardkundig monument is aangewezen op het moment dat de geplande toerit nog niet was gerealiseerd. Wij beogen niet de bescherming van aardkundige monumenten af te zwakken, maar zoeken naar een manier om het beleid aan te passen zodat de oorspronkelijke plannen alsnog gerealiseerd kunnen worden.

Wij zien daarom nu verschillende oplossingsrichtingen die we graag met de commissie willen bespreken:

- De begrenzing van het aardkundig monument rondom de tunnel wordt minimaal aangepast, bijvoorbeeld door een halve cirkel met een straal van 40 meter rondom de tunneluitgang te ontgrenzen (zoals ook brede berm van de N525 niet onder het aardkundig monument valt).
- De PMV wordt zodanig aangepast dat niet alleen onderhoud en revisie van (ondergrondse) infrastructuur wordt vrijgesteld, maar eveneens revisie van op- en afritten. Punt c van lid 1 van Artikel 6.4 van de PMV (over vrijstellingen) wordt dan als volgt aangepast: "Onderhoud en revisie aan bestaande boven- en ondergrondse infrastructuur inclusief op- en afritten".
- Wij passen de PMV en begrenzing niet aan, maar evalueren het effect van de bovengrondse oversteek na een jaar en bekijken of er knelpunten ontstaan die een zwaarwegend maatschappelijke belang creëren. Er zijn namelijk grote twijfels of de bovengrondse oversteek wel gaat werken. Dat zit hem vooral in de doorstroming, wanneer het doorgaande (auto) spitsverkeer vastloopt omdat fietsers met voorrang aan het oversteken zijn. Gevolg is dan een onveilige situatie voor zowel de fietsers als het autoverkeer. GS zou dan moeten toezeggen dat bij knelpunten de verbetering van de fietstunnel alsnog wordt uitgevoerd.

Graag bespreken wij met de leden van de commissie hoe zij aankijken tegen deze opties.

Michel Klein
ChristenUnie-SGP

Nico Papineau Salm,
Marieke van Duijn
PvdA NH